

Ave Rex.

1916. december 30.

Mikor a római gladiatorok kemény dobajjal vonultak utolsó útjukra, az amphitheatrum porondjára, a Caesar páholya előtt sorba fejlődtek s az elnémult nézősereg csöndjében harsány szóval kiáltották a császár felé: *Have imperator, morituri te salutant!*¹⁾

Mikor a nemzet élő testjének egy nemes séjtje leválik, mikor rózsájából szirmot tép az idő, könnyet hullat, de a sír fölött tovább tekint. Élete nem a gladiatorok s a siralomház lakóinak élete. A halott király ravataláról az élő új királyra, a kapucinusok hangtalan sírboltjáról a koronázási dombra emeli tekintetét!

Ave Rex, victuri te salutant! Üdvözlünk magyarok ifjú, koronás királya, egy élni vágyó nép üdvözl téged!

Veled nem feledésen és engesztelődésen kell kezdeni; biztatóbb jelek közt köszöntesz be hozzánk. Láttál a béke művében, mikor a századok büntelen mulasztását siettünk pótolni s még inkább megismerhettél bennünket véres harctereken. Láthattad népünk, fajunk nyíltságát, értelmét, tisztességét, hűségét és vitézségét.

Kivánjuk Istentől — *in die solemnitatis et laetitiae cordis tui*²⁾ — értsd meg a magyart.

1) Suetonius: *Vitae Caesarum. Claudius. c. 21.*

2) *Cant. III. 11.*

Letétetett kezeidbe a hatalom őseink törvényhozása által, használd javunkra, javadra is akkor válik. Kivánjuk, ismerd meg a nemzet jobbait s élünkre veszedelmes *contraselectióval* ne a selejtest, hanem a derekast, a legjobbat állítsd. Nemcsak nemzetünknek, dinasztiaidnak is romlása, ha a hatalomhoz nálunk csak a fertőzött becsület juthat, ha Tacitus tolla jobbat nem írhat kormányférfiainkról, mint egykor Felix procuratorról: „Per omnem saevitiam ac libidinem ius regium servili ingenio exercuit.“¹⁾

Legyen szemed a magyar Egyház síralmain is. Esküd köt immár gondja viselésére. Szemeld ki élére a lélek és munka aristocratiáját. Erre van most kiáltó szüksége.

Értsd meg önérzetünket. Történelmünk patinája ősi, ősbibb megannyi népedénél. Kulturánk gyökérszáalai nem Európából valók. Középázsia évezredes kulturája él bennünk. Nem a má gyermekei vagyunk.

Szabadon szólunk hozzád, ahogy Toldi szólt Nagy Lajoshoz s ha szokatlan számodra, hogy nem hajlongunk, legyen megnyugvásodra, hogy meghalunk. Érted! Nem érezzük magunkat szolgáknak, hanem szabad népfiainak s tudjuk Tacitusból, hogy a rabszolgák zsarnokokat nevelnek.

Tudd meg, mennyire igaz költőnknek szava:

A magyarnak már szokása,

Hogy a jussát el nem hagyja,

De ha bánni tudnak vele,

Az ingét is odaadja.

1) Tacitus: Historiarum I. V. c. 1.

Becsüld meg a magyar népet, mely nem rideg és kiméletlen, mint német szövetségese, hanem gyöngéd, mint az édesanya s kemény, mint a Kárpátok sziklafala, mely honát övezi.

Értsd meg régi panaszainkat, vágyainkat, segíts teljes nemzeti élethez. Bízz abban a magyar hadseregben, mely őseidet a csehék ellen hatalomhoz segítette, Mária Terézia alatt Berlint megfenyítette, bízz bennünk, hogy mi magyarul is tudunk győzni. Nekünk pedig ez minden vágyunk, évszázados álmunk: a magyar haderő. Ha Egerben negyven év előtt az utca porába térdepeltek és sírva csókolták a honvéd zászlóalj magyar lobogóját, hidd el, mi sem fogadjuk száraz szemmel, örömtelen érzéssel a független nemzeti hadsereg intézményét.

Ne tartson attól másik államod, hogy pénzén akarunk fegyverkezni; nem koldul alamizsnát a magyar. Ne tartson attól dinasztiaid, hogy ha nemzetivé válik haderőnk, ernyedten letesszük kardunkat. Nekünk nincsenek ipari hagyományaink, nálunk a harci szellem él folyton. Annál is inkább él, mert tudjuk, hogy szomszédaink nem mind gáncs nélküli lovagok.

Érts meg koronás ifjú királyunk minket. Sebeinkkel nem hivalkodunk, vérünk omlását nem panaszoljuk, maradék erőnk, maradék emberünk mind élni vágyik. Királyi lakodban fõnn a nagy Dunánál, a világ legszebb páholyában halld a köszöntõ szót:

Ave Rex, victuri te salutant!

Tartalom.

Elüljáróba	3. lap.
ITTHON.	5. "
Válságban. Megjelent a Közművelődés ³² (1909) évf. 39. számában	7. "
Veto . . . K. 1909. 41. sz. ^(32. évf.)	11. "
Ujév küszöbén. K. 1909. 52. sz.	14. "
Poenitentia publica. K. 1912. 34. sz.	17. "
A mi vasúthiányunk. K. 1916. 14. sz.	20. "
A földi gáz és Gyulafehérvár. K. 1916. 5. sz.	22. "
Városrendezés. K. 1916. 14. sz.	24. "
A középiskolai reform. K. 1916. 14. sz.	28. "
Az új középiskola.	32. "
Katonás nevelés. K. 1916. 8. sz.	41. "
Redde Siculos. K. 1916. 44. sz.	45. "
A SZOMSZÉDSÁGBAN.	49. "
Három interpellatio. K. 1916. 4. sz.	51. "
Ohne Ungarn. K. 1916. 30. sz.	55. "
A cseh problema.	57. "
A horvát kérdés	60. "
A német szövetséges	64. "
HÁBORUSÁGBAN.	65. "
Pro focis. K. 1914. 31. sz.	67. "
Noblesse oblige. K. 1916. 14. sz.	71. "
Kiew felé. K. 1916. 36. sz.	73. "
A baka dicsérete. K. 1916. 45. sz.	76. "
Erdély védelme. K. 1916. 52. sz.	80. "
NEMZETI JOBLÉT.	83. "
Exsurge. K. ³⁹ (1916) 17. sz. ^(39. évf.)	85. "
Magyar külpolitika. K. 1915. 48. sz.	88. "
Károlyi pártja. K. 1916. 30. sz.	93. "
Andrássy balsorsa. K. 1916. 39. sz.	97. "
Ave Rex. K. 1916. 53. sz.	102. "

B 21311

BATTHYÁNY KÖNYVTÁR
GYULAFEHÉRVÁR.
1920.